

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Lukášem Hlouchem, Ph.D., v právní věci žalobce: **S. V.**, nar., st. příslušnost Ukrajina, t.č. bytem, zastoupen Mgr. Radimem Strnadem, advokátem, se sídlem Příkop 8, 602 00 Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR**, se sídlem Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 5. 2016, č. j. OAM-404/ZA-ZA11-ZA17-2016,

t a k t o:

- I. Žaloba **s e z a m í t á**.
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

Žalobou ze dne 10. 6. 2016, doručenou téhož dne Krajskému soudu v Brně (dále jen „krajský soud“) se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 5. 2016, č. j. OAM-404/ZA-ZA11-ZA17-2016 (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž bylo rozhodnuto, že žalobci se mezinárodní ochrana podle ust. § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), neuděluje.

II. Obsah napadeného rozhodnutí

V napadeném rozhodnutí žalovaný uvedl, že v žádosti o udělení mezinárodní ochrany podané dne 25. 4. 2016 (doplněné dne 28. 4. 2016) žalobce sdělil, že je státním příslušníkem Ukrajiny a vyznává pravoslavné křesťanství. Je ženatý a má dvě děti. Do ČR přicestoval dne 23. 4. 2016. Jeho žádost o mezinárodní ochranu je první žádostí tohoto typu uplatněnou na území členských států Evropské unie. Za důvody žádosti žalobce označil odmítání nástupu vojenské služby na Ukrajině. Během jeho pobytu v Rusku mu začaly chodit povolávací rozkazy a poté, co se vrátil na Ukrajinu, byl obviněn, že se vyhýbá vojenské službě. Následně mu byla nabídnuta možnost se z vojenské služby vykoupit, což nahlásil na policii. Dle jeho názoru se však tato skutečnost donesla vojenské správě, kde mu bylo poté sděleno, že bude poslán přímo do ohnisek bojů a pokud bude chtít po třech měsících odejít, bude jeho žena nucena zaplatit dvakrát vyšší částku, než byla původně požadována. Také mu bylo sděleno, že pokud se pokusí utéct, bude obviněn ze špionáže.

Dne 28. 4. 2016 byl s žalobcem proveden pohovor k žádosti o udělení mezinárodní ochrany, a to za přítomnosti tlumočnice ruského jazyka. V průběhu pohovoru žalobce sdělil, že důvodem jeho žádosti je nevěle k odchodu do války ve východní části Ukrajiny. Při svém pobytu v Rusku, kde pracoval jako restaurátor kláštera, se setkal s velkým množstvím uprchlíků z Ukrajiny a nyní by se nechtěl dostat do situace, kdy by byl nucen je zabíjet. Již v době, kdy pracoval v Rusku, mu začaly chodit povolávací rozkazy. Je vhodným kandidátem pro odchod do armády, protože absolvoval základní vojenskou službu jako automechanik SSSR. Je si také vědom toho, že v případě nástupu do armády se na něj nevztahuje žádná z možností alternativní vojenské služby, protože ta je umožněna pouze členům různých náboženských organizací, jakými jsou např. Svědci Jehovovi. Žalobce za celou dobu pobytu na území ve vlasti nepodepsal žádný povolávací rozkaz, protože si byl vědom, že od toho okamžiku by se dopouštěl trestného činu nenastoupení vojenské služby, za který by mu hrozilo odnětí svobody přibližně v délce do pěti let. Do armády by nastoupil, pokud by měl jistotu, že nebude nucen plnit bojové úkoly, na vojenské správě mu ale řekli, že bude nasazen do první linie. Žalobce také podrobněji popsal incident na vojenské správě, kde mu bylo sděleno, že se může z vojenské služby vykoupit. Poté, co to oznámil na policii, mu na vojenské správě řekli, že se nástupu do armády stejně nevyhne, ale pokud přinese dvojnásobek původně požadované částky, může odsloužit krátkou dobu pouze 2–3 měsíců. Rovněž mu bylo vyhrožováno, že pokud by se rozhodl vycestovat do Ruska, bude obviněn ze separatismu a špionáže. Na policii mu v této věci nepomohli a naopak mu sdělili, že jeho oznámení se jeví jako falešné obvinění a pokud by takový postup vojenská správa iniciovala, bude jednání žalobce vyšetřováno. Zda na něj vojenská správa podala oznámení, žalobce neví, nicméně pokud by se tak stalo, hrozí, že by byl trestně stíhán. V každém případě by byl však povolán do armády. Dále žalobce uvedl, že v Rusku o udělení mezinárodní ochrany požádat nemůže, neboť by měl ve své vlasti cejch nepřítele. Na území ČR nemá žádné příbuzné, ale rozhodl se sem přijet, protože zde v minulosti vykonával vojenskou službu a zalíbilo se mu zde.

Žalovaný v napadeném rozhodnutí shrnul, že důvodem žádosti o udělení mezinárodní ochrany je obava z povolání do armády a zapojení do bojů na východě Ukrajiny.

Při posouzení oprávněnosti žádosti žalobce vycházel žalovaný z jeho výpovědi, jím doložených materiálů a dále z informací, které shromáždil v průběhu správního řízení ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv na Ukrajině. Konkrétně

vycházel z informací Ministerstva zahraničních věcí ČR ze dne 21. 5. 2015, č. j. 98848/2015-LPTP, a ze dne 9. 10. 2015, č. j. 115045-LPTP, z informace Úřadu Vysokého komisaře Organizace spojených národů pro uprchlíky (dále jen „UNHCR“) – *Posouzení mezinárodní ochrany v souvislosti s vývojem na Ukrajině, aktualizace č. 3* ze září 2015, informace Úřadu Vysokého komisaře Organizace spojených národů pro lidská práva - *Zpráva o stavu lidských práv na Ukrajině, 16. srpna až 15. listopadu 2015*, ze dne 9. 12. 2015, a výroční zprávy Human Rights Watch 2016.

Žalovaný nejprve posuzoval naplnění podmínek pro udělení azylu ve smyslu ust. § 12 písm. a) zákona o azylu, přičemž dospěl k závěru, že v průběhu správního řízení nevyšly najevo žádné skutečnosti, které by udělení této formy mezinárodní ochrany odůvodňovaly. Především nebylo zjištěno, že by žalobce vyvíjel ve své vlasti činnost spočívající v uplatňování politických práv, za niž by byl azylově relevantním způsobem pronásledován. Žalovaný rovněž nedospěl k závěru, že by žalobce mohl pociťovat odůvodněnou obavu z pronásledování z důvodů uvedených v ust. § 12 písm. b) zákona o azylu. Žalovaný konstatoval, že důvody pro udělení azylu dle citovaného ustanovení jsou taxativně vymezeny a nelze jim tedy podřadit žádné jiné nebezpečí. Žalobcem uváděná obava z nástupu do armády azylově relevantním důvodem není, a to zejména proto, že branná povinnost se týká všech obyvatel bez ohledu na jejich rasu, národnost, náboženství či politické přesvědčení. Branná povinnost je zcela legitimní občanskou povinností, což uznává i Úmluva o právním postavení uprchlíků z roku 1951 (dále jen „Ženevská konvence“), Mezinárodní pakt o občanských a politických právech a Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“). Podle Ženevské konvence není ani vyhýbání se vojenské službě, byť by bylo trestné, důvodem pro udělení mezinárodní ochrany. Žalovaný se na podporu svého názoru odvolal i na rozsudek Vrchního soudu v Praze, sp. zn. 6 A 508/97.

Žalovaný dále uvedl, že důvodem pro udělení azylu nemůže být snaha žalobce legalizovat pobyt na území ČR, aby se nemusel vrátit na Ukrajinu, kde by byl nucen nastoupit do armády. Žalobce měl a má možnost využít některého z institutů zakotvených v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky.

Pro udělení azylu dle názoru žalovaného nesvědčí ani žalobcem popsáný incident na vojenské správě, neboť v něm nelze spatřovat žádné znaky pronásledování ve smyslu zákona o azylu, ale jedná se spíše o nezákonné jednání vykazující znaky korupce. V této souvislosti má žalobce možnost využít ochrany ve své vlasti, kde se může obrátit na policii a příslušné orgány státní správy. Pokud tak žadatel učinil a nedostalo se mu pomoci, je nezbytné využít dalších prostředků ochrany, které žalobci právní úprava v jeho zemi původu skýtá, tj. obrátit se kupříkladu na nadřízené orgány, zejména pak na ukrajinskou prokuraturu. Žalovanému je z dostupných zdrojů známo, že stav státní správy na Ukrajině není optimální, nicméně systém jako celek funguje a prochází reformami směřujícími ke zlepšení. Žalovaný rovněž poukázal na snahy současného ukrajinského vedení naplňovat koncepci právního státu včetně legislativních norem proti diskriminaci a korupci.

Žalovaný dále konstatoval, že ze zjištění učiněných v průběhu správního řízení nevyplývá, že by byl v ČR udělen azyl některému z rodinných příslušníků žalobce ve smyslu ust. § 13 zákona o azylu, proto se ani azyl za účelem sloučení rodiny žalobci neuděluje.

V souvislosti s posuzováním naplnění podmínek pro udělení humanitárního azylu dle ust. § 14 zákona o azylu se žalovaný zabýval rodinnou, sociální a ekonomickou situací

žalobce, přičemž přihlédl i k jeho věku a zdravotnímu stavu. V průběhu správního řízení však nevyplynul žádný zřetel hodný důvod, který by udělení humanitárního azylu odůvodňoval.

Vzhledem k tomu, že nebyly zjištěny důvody pro udělení azylu, jakožto vyšší formy mezinárodní ochrany, zabýval se žalovaný v souladu s ust. § 28 zákona o azylu, zda žalobce nesplňuje důvody pro udělení doplňkové ochrany.

Žalovaný předně neshledal, že by žalobci mohla v případě návratu do vlasti hrozit vážná újma uložením nebo vykonáním trestu smrti. Dále se žalovaný zabýval tím, zda žalobci nehrozí v jeho vlasti nebezpečí mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání. Přitom vycházel též z relevantní judikatury Evropského soudu pro lidská práva, z níž mimo jiné vyplývá, že nebezpečí mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení musí být zcela reálné a bezprostředně hrozící. V průběhu správního řízení však nevyplynuly žádné skutečnosti, které by existenci takového nebezpečí pro žalobce na území jeho vlasti nasvědčovaly. V případě poškození způsobeného trestnou činností je možné vyhledat pomoc ukrajinských státních orgánů. Z informací o situaci na Ukrajině dále nevyplyvá, že by v důsledku dlouhodobého pobytu v zahraničí čelily navrátilší se osoby jakýmkoliv větším obtížím než zbylí občané Ukrajiny. Nedochozí ani k postihování neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu. Lze předpokládat, že trestnímu stíhání by mohly čelit osoby napojené na bývalého prezidenta J., v případě žalobce však žádné takové důvody dány nejsou. Pokud se jedná o povinnost vykonat vojenskou službu, tuto nelze vnímat jako vážnou újmu, neboť se jedná o jednu ze základních státoobčanských povinností. Žalovaný připustil, že při nenastoupení vojenské služby sice skutečně hrozí trest odnětí svobody v délce 2–5 let, to však až tehdy, když si dotyčný převezme povolávací rozkaz. V případě žalobce k tomu však dosud nedošlo, a proto ani není trestně postižitelný. Na Ukrajině je zcela běžné vyhýbat se nastoupení vojenské služby právě cestou nepřebírání povolávacího rozkazu.

Žalovaný rovněž neshledal, že by žalobci v případě návratu do vlasti hrozilo vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu. Z podkladů shromážděných žalovaným vyplývá, že na Ukrajině neprobíhá takový ozbrojený konflikt, jehož důsledky by bylo možno pokládat ve vztahu k žalobci za vážnou újmu ve smyslu ust. § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Zhoršená bezpečnostní situace se týká především D. a L. oblasti, případně oblastí s nimi bezprostředně sousedícími. Ve zbytku Ukrajiny je však situace stabilní. Žalobce pobýval v Chmelnické oblasti na západě Ukrajiny, kde žádné boje neprobíhají.

V neposlední řadě dle názoru žalovaného nepředstavuje případné vycestování žalobce ani rozpor s mezinárodními závazky ČR. Žalovaný proto uzavřel, že důvody pro udělení doplňkové ochrany dle ust. § 14a zákona o azylu nebyly shledány. Konečně se žalovaný zabýval též otázkou naplnění podmínek pro udělení doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny, avšak konstatoval, že v průběhu řízení nebylo zjištěno, že by byla na území ČR udělena doplňková ochrana některému z příbuzných žalobce.

III. Žaloba

Ve včasné podané žalobě žalobce uvedl, že se cítí být napadeným rozhodnutím krácen na svých právech. Žalobce nesouhlasí s argumentací žalovaného, podle níž nelze vyhýbání se vojenské povinnosti považovat za důvod pro udělení mezinárodní ochrany. Žalobce poukazuje na odst. 170 a násl. *Příručky k postupům pro určování právního postavení uprchlíků* Úřadu Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (dále jen „Příručka UNHCR“),

z nichž vyplývá, že nutnost výkonu vojenské služby může být důvodem pro přiznání postavení uprchlíka, pokud je účast na vojenských akcích v rozporu se skutečným politickým, náboženským nebo morálním přesvědčením nebo oprávněnými pohnutkami svědomí jednotlivce. Takto tomu nicméně bude pouze v případě, že se na straně žadatele jedná o ryzí přesvědčení a toto přesvědčení neberou v úvahu úřady země, která výkon vojenské služby požaduje. Žalobce zdůrazňuje, že ve své žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvedl, že vyznává křesťanství. Tato skutečnost však nebyla žalovaným vůbec zhodnocena. Náboženské přesvědčení přitom žalobci zapovídá účast na válečném konfliktu, což vyplývá již z Desatera Božích přikázání. Žalovaný rovněž vůbec nezohlednil, že by žalobce mohl výkon vojenské služby odmítnout pro své morální přesvědčení nebo svědomí. Žalobce se z přesvědčení nechce účastnit konfliktu, v němž by byl nucen zabíjet. Důkazem ryzosti jeho přesvědčení je i skutečnost, že aby se vojenské povinnosti vyhnul, opustil svoji vlast a rodinu. Pokud měl žalovaný o opravdovosti jeho přesvědčení pochybnosti, mohl si vyžádat další důkazy, nebo se kupříkladu dotázat žalobce na jeho pohnutky hlouběji při pohovoru. K ničemu takovému však nedošlo. Je povinností žalovaného náležitým způsobem zjistit skutkový stav, neboť nesmí žadatele vyhostit nebo navrátit do země, v níž by byl ohrožen jeho život nebo osobní svoboda (zásada non-refoulement).

Žalobce rovněž poukazuje na odst. 173 Příručky UNHCR, podle něhož by státy měly na základě doporučení Rady Evropy zavádět zákony nebo správní předpisy umožňující osvobození od vojenské služby (zcela či výkonem náhradní služby) z důvodů ryzích pohnutek svědomí. Toto však ukrajinské zákony umožňují pouze církevním představitelům. Ve světle tohoto doporučení je smluvním státům dána možnost přiznat postavení uprchlíka i osobám namítajícím odmítání vojenské služby z ryzích pohnutek svědomí.

Dále žalobce považuje za zcela irrelevantní tvrzení žalovaného, že žalobce pochází z části Ukrajiny, v níž nepanuje zhoršená bezpečnostní situace. Žalobce byl totiž povolán do armády, a proto by byl nepochybně do oblastí, v nichž boje probíhají, vyslán. Navíc ani situace na západě Ukrajiny není zcela klidná, což je patrné z toho, že zde v poslední době proběhly politicky motivované útoky.

Žalobce se vymezuje také vůči úvahám žalovaného k naplnění podmínek pro udělení doplňkové ochrany dle ust. § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Žalobce sice neměl před odjezdem z Ukrajiny žádné potíže se státními orgány, nicméně opakovaně zdůraznil, že v případě návratu na Ukrajinu bude pro nenastoupení vojenské služby odsouzen k trestu odnětí svobody. Mučení a nelidské či ponižující zacházení nebo trestání je považováno za nejzávažnější zásah do práv jednotlivce, a proto se čl. 3 Úmluvy řadí mezi tzv. nederogovatelná práva, od nichž nelze ustoupit ani v případě války nebo jiného veřejného ohrožení státu. Žalobce na podporu svých tvrzení odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) ze dne 16. 7. 2015, č. j. 5 Azs 100/2014-68.

Vojenskou službu odmítá žalobce nastoupit mimo jiné též z obav o svůj život. Tyto obavy jsou přitom zcela oprávněné, neboť podle zpráv UN News Service ze dne 2. 3. 2015 počet obětí ukrajinského konfliktu toho času dosáhl 6 000 osob.

Pokud se jedná o hrozbu obvinění ze špionáže, žalovaný ji vyhodnotil pouze tak, že žalobce má možnost domoci se ve své vlasti ochrany. Současně uvedl, že ačkoliv stav státní správy na Ukrajině není optimální, systém jako celek funguje a prochází reformami ke zlepšení. Tento závěr je dle názoru žalobce pouze spekulativní a nenachází oporu v žádném konkrétním zdroji. Proto považuje žalobce napadené rozhodnutí s ohledem na jeho obecnost

nepřezkoumatelným a shledává jej rozporným se současnou judikaturou, kupř. s rozsudkem NSS ze dne 31. 7. 2008, č. j. 5 Azs 55/2008 - 71, či rozsudkem téhož soudu ze dne 16. 7. 2015, č. j. 5 Azs 100/2014 - 63).

Žalobce je přesvědčen, že kdyby žalovaný postupoval v souladu s ust. § 3 zákona o azylu a vycházel z odlišného rozložení důkazního břemene v azylovém řízení, mohlo to mít vliv na jiné rozhodnutí ve věci samé. Nadto správní spis neobsahuje žádné podklady, o které by žalovaný mohl opřít svůj názor, že žalobci nehrozí na Ukrajině nebezpečí vážné újmy podle ust. § 14a zákona o azylu. Žalobce tedy shrnuje, že žalovaný nezjistil stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Z tohoto důvodu je napadené rozhodnutí současně nepřezkoumatelné a žalobce navrhuje, aby jej krajský soud zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

IV. Vyjádření žalovaného

Žalovaný se k obsahu žaloby vyjádřil s tím, že jeho závěry obsažené v napadeném rozhodnutí se opírají o konstantní judikaturu. Již z rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 19. 8. 1994, č. j. 5 A 509/94 - 27, vyplývá, že odpírání výkonu vojenské služby lze za důvod pro udělení azylu považovat jen ve zcela výjimečných případech. Podle rozsudku NSS ze dne 26. 11. 2015, č. j. 10 Azs 174/2015 - 45, je pak předpokladem pro takovou úvahu skutečnost, že bezpečnostní situace na Ukrajině dosahuje intenzity vnitřního ozbrojeného konfliktu a žadatel nemůže využít vnitřní ochrany svého státu. Argumentaci žalobce proto považuje žalovaný za lichou, protože situaci na Ukrajině nelze považovat za vnitřní ozbrojený konflikt ve smyslu ust. § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu.

Žalovaný je přesvědčen, že žalobce neuvedl v průběhu správního řízení žádné azylově relevantní skutečnosti. Jeho azylová žádost je motivována výhradně snahou o legalizaci pobytu v ČR.

Pokud se jedná o námitku nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí, nepovažuje ji žalovaný za důvodnou. Z napadeného rozhodnutí je zřejmé, jakými úvahami se žalovaný řídil, z jakých skutečností vycházel a proč nepřisvědčil argumentaci žalobce. Proto se domnívá, že napadené rozhodnutí vyhovuje všem nárokům vyplývajícím jak ze zákona, tak z judikatury NSS vztahující se k problematice přezkoumatelnosti rozhodnutí.

Žalovaný dále uvedl, že průběžně monitoruje politickou a bezpečnostní situaci na Ukrajině. Z informace Ministerstva zahraničních věcí ČR ze dne 9. 10. 2015, č. j. 115045-LPTP, vyplývá, že v poslední době byl zaznamenán pozitivní posun v standardizaci výkonu vojenské služby a v systému vysílání do oblastí bojů na východě Ukrajiny, včetně přístupu státních orgánů k postihu za nenastoupení vojenské služby v rámci částečné mobilizace. Do zóny antiteroristické operace (ATO) mohou být nadále vysíláni pouze dobrovolníci, kteří absolvují tříměsíční výcvik. Vyhýbání se převzetí povolávacího rozkazu k nástupu do armády není nově zřízenou vojenskou prokuraturou kvalifikováno jako trestný čin. Pokud ale osoba, která převezme povolávací rozkaz, do armády nenastoupí, hrozí jí trest odnětí svobody na 2 až 5 let. V praxi je dodržován i zákon o civilní službě, který zavedl institut alternativní služby pro případ odmítnutí použití zbraně např. z náboženských důvodů, a to výkonem vojenské služby v nemocnicích.

Žalovaný tedy shrnul, že jeho závěry mají oporu v informačních zdrojích, které jsou justičními orgány běžně respektovány, jakož i ve skutečnostech známých z médií. Pro úplnost dodal, že země původu žalobce je hodnocena jako země, v níž existuje účinná ochrana před újmou ve smyslu čl. 7 odst. 2 kvalifikační směrnice a žalobce k ní má přístup. Totéž platí i pro možnosti vnitřní ochrany v jiných, boji nezasažených, částech země. Pro udělení mezinárodní ochrany ve smyslu ust. § 14a odst. 1 zákona o azylu proto neexistují žádné důvody.

Žalovaný vyjádřil přesvědčení, že průběh azylového řízení byl zcela řádný. Zejména došlo k náležitému zjištění skutkového stavu a jeho následnému posouzení, které nikterak nevybočuje ze závěrů vyplývajících z ustálené judikatury. Žalobu proto považuje žalovaný za nedůvodnou a navrhuje, aby ji krajský soud zamítl.

V. Posouzení věci krajským soudem

Krajský soud v první řadě zkoumal, zda byly splněny podmínky řízení, přičemž v této souvislosti shledal, že žaloba byla podána osobou oprávněnou (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“), ve lhůtě stanovené ust. § 32 odst. 1 zákona o azylu, a rovněž se jedná o žalobu přípustnou.

O žalobě krajský soud rozhodl v souladu s ust. § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení ústního jednání, neboť účastníci řízení s takovým postupem souhlasili a krajský soud navíc neshledal ústní projednání věci nezbytným.

Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.) podle skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), přičemž dospěl k závěru, že žaloba **není důvodná**.

Ze správního spisu krajský soud zjistil, že jsou v něm založeny veškeré písemnosti, na něž se žalovaný v napadeném rozhodnutí odvolával a z nichž vycházel. Jedná se o žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany ze dne 25. 4. 2016 (včetně jejího doplnění), protokol o pohovoru k podané žádosti ze dne 28. 4. 2016 a podkladové materiály k aktuální situaci na Ukrajině, tj. zejména informace Ministerstva zahraničních věcí ČR ze dne 21. 5. 2015, č. j. 98848/2015-LPTP, a ze dne 9. 10. 2015, č. j. 115045-LPTP, informaci UNHCR – *Posouzení mezinárodní ochrany v souvislosti s vývojem na Ukrajině, aktualizace č. 3 ze září 2015*, informaci Úřadu Vysokého komisaře Organizace spojených národů pro lidská práva – *Zpráva o stavu lidských práv na Ukrajině, 16. srpna až 15. listopadu 2015*, ze dne 9. 12. 2015, a výroční zprávu Human Rights Watch 2016.

Právní úprava mezinárodní ochrany formou azylu je na vnitrostátní úrovni upravena v ust. § 12 až § 14 zákona o azylu, institut doplňkové ochrany je pak zakotven v ust. § 14a a § 14b zákona o azylu. Žalobce v podané žalobě brojí toliko proti naplnění podmínek pro udělení azylu dle ust. § 12 zákona o azylu a doplňkové ochrany podle ust. § 14a téhož zákona. Žádná z žalobních námitek tedy nesměruje proti posouzení podmínek pro udělení azylu nebo doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny ani humanitárního azylu. Krajský soud se tedy nebude v tomto rozsahu přezkumem napadeného rozhodnutí blíže zabývat, přičemž pouze stručně konstatuje, že napadené rozhodnutí je i co do těchto forem mezinárodní ochrany řádným a přezkoumatelným způsobem odůvodněno.

Dle ust. § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, „bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec: a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.“

Dle ust. § 14a odst. 1 zákona o azylu platí, že „[d]oplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečně nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště. Za vážnou újmu se podle tohoto zákona považuje: a) uložení nebo vykonání trestu smrti, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, c) vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.“

Žalobce za důvod, který by měl svědčit pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany, označil obavu z nástupu vojenské služby na Ukrajině a z případného trestního stíhání, pokud by do armády odmítl nastoupit. Mezinárodní ochranu ve formě azylu lze žadateli udělit pouze v zákonem předvídaných případech, které jsou taxativně vyjmenovány v ust. § 12 zákona o azylu. Povinnost nastoupit k výkonu vojenské služby přitom sama o sobě důvod pro udělení azylu bezesporu nepředstavuje. Touto problematikou se v rámci své rozhodovací činnosti opakovaně zabýval též NSS, a to poprvé podrobněji již v rozsudku ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 4/2004 – 49 (všechna citovaná rozhodnutí NSS jsou přístupná na www.nssoud.cz), z něhož vyplývá, že odmítání nástupu k výkonu vojenské služby, která je ve státě původu povinná, nelze bez dalšího považovat za důvod pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, a to především není-li takové odmítání spojeno s reálně projeveným politickým přesvědčením nebo náboženstvím (obdobně též rozsudek NSS ze dne 7. 8. 2012, č. j. 2 Azs 17/2012 – 44). Existenci takových pohnutek k odmítání vojenské služby však žalobce v průběhu správního řízení nikterak netvrdil, přičemž i argumentace křesťanským vyznáním žalobce se poprvé objevuje až v žalobě proti napadenému rozhodnutí. V této souvislosti je třeba zdůraznit, že břemeno tvrzení nese v azylovém řízení žadatel o udělení mezinárodní ochrany, což vyplývá i z ustálené judikatury NSS, který kupříkladu v rozsudku ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 24/2003 – 42, uvedl, že „[s]právní orgán není povinen hodnotit jiné skutečnosti než ty, které žadatel o azyl uvedl jako důvody, pro které o azyl žádá. Uvedl-li v řízení před právním orgánem pouze důvody ekonomické, nemůže účinně v řízení o kasační stížnosti namítat [§ 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.], že správní orgán nezjistil přesně a úplně skutkový stav, když nezjišťoval důvody jiné, žadatelem v řízení před správním orgánem neuváděné.“

Citované závěry zajisté přiměřeně dopadají i na projednávaný případ. Pakliže žalobce v průběhu správního řízení netvrdil, že v nástupu vojenské služby mu brání jeho náboženské vyznání, stěží lze klást žalovanému k tíži, že se touto otázkou blíže nezaobíral, neboť ani neměl důvod se domnívat, že by křesťanské vyznání žalobce bylo rozhodujícím faktorem při posouzení jeho žádosti o mezinárodní ochranu. Jako dostatečnou indicii pro žalovaného přitom nelze vnímat pouhou zmínku žalobce v žádosti o udělení mezinárodní ochrany, že

vyznává pravoslavné křesťanství. V pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany pak pouze tvrdil, že nechce zabíjet lidi, nicméně nikoliv v příčinné souvislosti s tvrzeným křesťanským vyznáním. Vzhledem k tomu, že tato skutečnost nebyla žalobcem v průběhu správního řízení vůbec akcentována, považuje krajský soud předmětnou žalobní námitku za nevěrohodnou a veskrze účelovou. Pro úplnost lze v této souvislosti poznamenat, že i žalobcem citovaná Příručka UNHCR vychází z předpokladu, že ryzost náboženského vyznání či politického přesvědčení je nucen prokazovat žadatel o mezinárodní ochranu, což se žalobci v průběhu správního řízení nepodařilo. Za důvod pro udělení azylu pak bezesporu nelze považovat ani žalobcovu neochotu zapojit se do bojů s ohledem na obavu, že by byl nucen zabíjet. Jakkoliv jsou tyto důvody lidsky pochopitelné, obdobné obavy jsou zcela běžné u převažující většiny branců. To však nic nemění na jejich povinnosti do armády nastoupit. Nezbyvá tedy než konstatovat, že žalobce nenaplnil důvody pro udělení mezinárodní ochrany ve formě azylu dle ust. § 12 zákona o azylu.

Žalobce dále poukazoval na skutečnost, že v případě nenastoupení vojenské služby mu hrozí nebezpečí trestního stíhání a uložení trestu odnětí svobody, což dle jeho názoru ospravedlňuje udělení doplňkové ochrany. V této souvislosti krajský soud poukazuje na rozsudek NSS ze dne 12. 4. 2012, č. j. 7 Azs 9/2012 – 46, v němž jmenovaný soud shrnul, že „[h]rozba trestního stíhání či již zahájené stíhání může být sama o sobě azylově relevantní, pokud osobě, jež je jí ohrožena, v souvislosti s tím hrozí skutečně zásadní fyzické či psychické útrapy či dokonce smrt již jen z důvodu, že v zemi původu takové následky trestního stíhání pravidelně (tj. ve významné části případů) nastávají, tj. jsou přiměřeně pravděpodobné (§ 12 a § 14a zákona č. 325/1999 Sb., o azylu). Dále tak tomu může být v případech, kdy je z konkrétních skutečností patrné, že u žadatele se okolnosti jeho stíhání či možného stíhání v nežádoucím směru významně a s velmi tíživými důsledky pro sféru jeho základních práv vymykají obvyklým standardům země původu, např. proto, že stíhání je vedeno z účelových politických důvodů či proto, aby zastrašilo, umlčelo či jinak nelegitimně ovlivnilo stíhaného nebo jej připravilo o majetek, případně zničilo jeho společenské postavení, přičemž prostředky k nápravě takto účelového trestního stíhání a na ochranu stíhaného v zemi původu nejsou k dispozici či jsou neúčinné.“

V posuzovaném případě žalobce netvrdil existenci žádných důvodů, pro něž by se byl nucen obávat, že mu v rámci trestního stíhání či výkonu trestu odnětí svobody hrozí újma ve smyslu ust. § 14a odst. 2 zákona o azylu. Nadto ani žalovaný neměl důvod se domnívat, že by byl žalobce takové újmě vystaven, neboť z informací o stavu dodržování lidských práv na Ukrajině žádné takové závěry neplynou. K argumentaci žalobce rozsudkem NSS ze dne 16. 7. 2015, č. j. 5 Azs 100/2014-68, krajský soud uvádí, že tuto považuje za nepřipadnou, neboť azylový příběh žadatele v řízení, jehož se citovaný rozsudek týkal, byl značně odlišný od situace žalobce, a to zejména v tom směru, že dotčený žadatel již přímo doložil, že je v zemi původu trestně stíhán, přičemž na podporu tvrzení, že mu hrozí reálná újma, uváděl zcela konkrétní argumenty. Takto tomu však nebylo v případě žalobce, jehož tvrzení zůstávají jen velmi povšechná, což je ostatně pochopitelné, neboť proti němu orgány veřejné moci na Ukrajině ani žádné kroky dosud neučinily. Žalobce totiž pouze tvrdil, že mu bylo na vojenské správě sděleno, že bude povolán do armády, nicméně žádný povolávací rozkaz si dosud nepřevzal. Takové jednání však podle zpráv o zemi původu není na Ukrajině sankcionováno.

Pro úplnost k tomuto bodu krajský soud dodává, že branná povinnost je stále považována za jednu ze základních povinností občana, přičemž nenastoupení vojenské služby je i v současnosti běžně ze strany jednotlivých států postihováno jako trestný čin. Je pravdou, že v některých státech je povinnost nastoupit vojenskou službu zmírněna, přičemž i

kupříkladu v České republice umožňuje čl. 15 odst. 3 Listiny základních práv a svobod odeprání vojenské služby, je-li její výkon v rozporu s náboženským vyznáním či svědomím dotčené osoby. Jak ovšem uvedl NSS v rozsudku ze dne 10. 10. 2003, č. j. 2 Azs 15/2003 – 81, jedná se spíše o nadstandardní ochranu lidských práv, přičemž absentuje-li v zemi původu žadatele o azyl obdoba čl. 15 odst. 3 Listiny základních práv a svobod, nelze tuto skutečnost vnímat jako důvod pro udělení mezinárodní ochrany.

Na závěr se krajský soud zabýval též poslední žalobní námitkou spočívající v tvrzení ohledně dílčí nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí, a to ve vztahu k otázce zlepšení poměrů ve státní správě na Ukrajině. V této souvislosti je krajský soud nucen dát žalobci částečně za pravdu v tom směru, že žalovaným uváděné skutečnosti ohledně zlepšení stavu státní správy na Ukrajině nenachází oporu ve spisovém materiálu, a není tedy zřejmé, odkud žalovaný tyto informace čerpal. Současně však nelze přehlédnout, že zprávy o zemi původu nevypovídají ani o opaku, tj. nevyplývá z nich, že by byl stav státních orgánů na Ukrajině natolik neutěšený, že by znemožňoval občanům Ukrajiny domoci se ve své vlasti vnitřní ochrany. Krajský soud vzal rovněž v potaz, že veškeré jednání žalobce spočívající v tom, že se obrátil na policii s oznámením korupčního jednání zaměstnanců vojenské správy, směřovalo ve své podstatě ke snaze zprostit se povinnosti nástupu do armády. Pro projednávanou věc to konkrétně znamená, že tvrzenou hrožící újmu podle ust. § 14a zákona o azylu, proti níž se žalobce nedomohl ochrany u ukrajinských orgánů, představuje povinnost nástupu do armády. Jak již ovšem krajský soud opakovaně zdůraznil, branná povinnost je povinností zcela legitimní občanskou povinností a je součástí tzv. státoobčanského vztahu. Přitom žalobci v nástupu do armády nebrání žádné objektivní okolnosti (např. zdravotní stav), což ostatně sám připustil, když při pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvedl, že podle svého mínění je ze všech rozhodných hledisek ideálním adeptem na odvod do armády.

Jakkoliv tedy krajský soud nemíní zlehčovat žalobcem tvrzený protiprávní postup vojenské správy, nemohou žalobcem uváděné skutečnosti nic změnit na tom, že jeho situace nenaplnuje podmínky pro udělení jakékoliv formy mezinárodní ochrany. Proto by krajský soud považoval za přehnaně formalistické napadené rozhodnutí pro zjištěný dílčí nedostatek odůvodnění rušit, neboť ani nové vyhodnocení otázky poměrů ve státní správě na Ukrajině by v souhrnu s ostatními závěry žalovaného, které odpovídají zprávám o zemi původu a vycházejí z tvrzení žalobce ve správním řízení, nemohlo vést k jiným závěrům ohledně neudělení doplňkové ochrany.

VI. Závěr a náklady řízení

Ze všech shora uvedených důvodů krajský soud rozhodl o žalobě tak, že ji v plném rozsahu zamítl, jak je ve výroku I uvedeno.

Výrok II o náhradě nákladů řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s., neboť žalobce nebyl v řízení úspěšný, pročež nemá právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšnému žalovanému nevznikly náklady řízení nad rámec její běžné úřední činnosti, a proto mu krajský soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, jak je ve výroku III tohoto rozsudku uvedeno.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být

stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 17. března 2017

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D., v.r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
Karolina Marešová